

BOLETIN DE ATALAIA Nº 4

AMANDO SUAREZ COUTO: APRENDIZ DO SEU PROPIO AMOR

DA SÚA VIDA.-

Amando Suárez Couto nace en Ribadeo (Lugo) o 4 de Maio de 1898 e falece nesta Vila o 14 de Outubro de 1981. Era fillo de Juan e de Amadora e o maior de seis irmáns, Carlos, Luís, Amadora, Enrique, Antonio e o propio Amando

Pasou a súa primeira infancia en Ribadeo, ata o traslado da súa familia a Madrid, onde estuda no Colexio dos Santos Reyes, próximo aos postulados da Institución Libre de Ensino, alí ten como profesora á esposa de Julián Besteiro, con quen os seus pais mantiñan unha gran amizade.

Ingresa na Escola de Artes Industriais, e máis tarde perfecciona a súa técnica no estudo do pintor Marcelino Santamaría quen lle inicia no paixasismo. E aproveita a súa estancia en Madrid para estudar aos clásicos no Museo do Prado.

E probablemente a finais da década anterior cando realiza a súa segunda viaxe a París véndose a súa pintura influída polo cubismo. Con todo, o fracaso da súa obra cubista na exposición que realiza no Lyceum Feminino da capital, faille afastarse desta tendencia pictórica.

En 1945 establécese de novo en Madrid e dá clases de pintura ao mesmo tempo que comeza a traballar no departamento de publicidade do Metro Goldwin Mayer, compaxinando este traballo coa pintura e compartindo estudo co pintor Xullo Prieto Nespereira.

Expón na Sala Marabini en 1944, no Museo Fortuny de Reus en 1945, ano en que por vez primeira envía cadros seus á Exposición de Belas Artes, e na Sala Macarrón en 1946

En 1947 a súa inquietude artística lévalle a probar fortuna no campo da escenografía teatral e realiza os traxes e decorados dunha obra infantil baseada na obra Calila e Dimna, obtendo moi boas críticas por este traballo.

Con todo, marcado pola guerra e posguerra e descontento co traballo pouco creativo que facía para o Metro en 1951 decide abandonar Madrid e regresar definitivamente a Ribadeo.

Dous anos despois de establecerse de novo nesta Vila falece a súa esposa Margarita e entra nunha gran depresión que afortunadamente logra superar grazas aos apoios da súa familia e amigos. Vive entón de impartir clases de debuxo na Academia Santo Tomás e continúa pintando algúns cadros que vende a través dunha galería de Madrid.

DA SÚA OBRA.-

Os expertos dividen o seu labor pictórico fundamentalmente en tres grandes períodos. O primeiro (1919-29) caracterízase por un estudo da paisaxe e do home galego, como se pode ver nas súas obras Romaría de Sta. Cruz, Ou Crego, Cóengos, Máscaras, Tiro ao branco, Ou rapaz das festas (na que o pintor se retrata a si mesmo) e Os catro xinetes da Apocalipse.

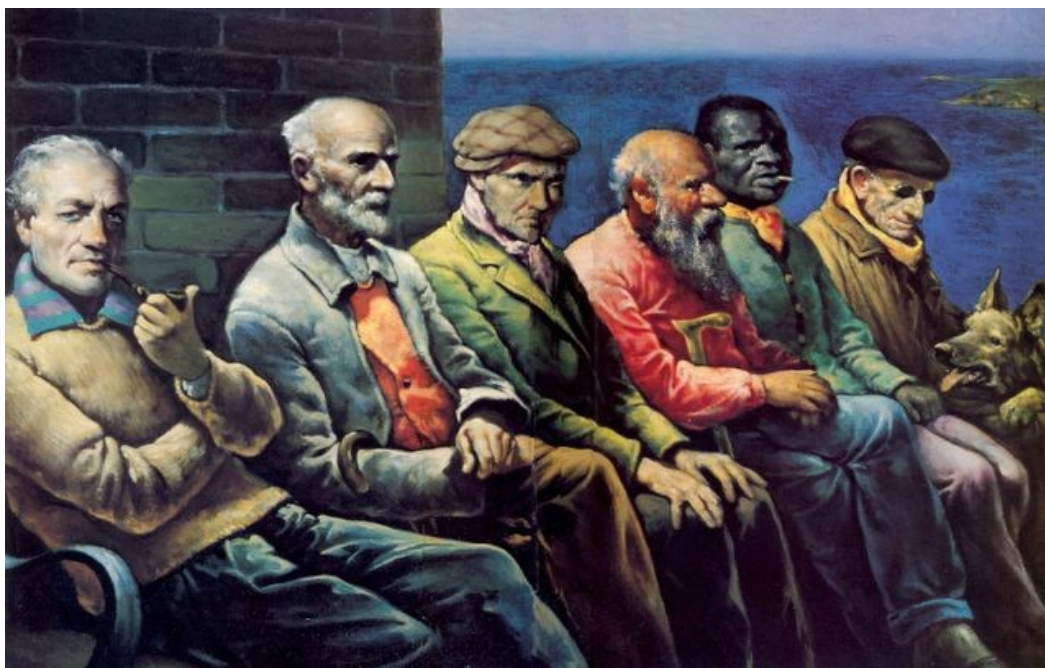
Formou parte, así mesmo, dun grupo de artistas e ilustres galeguistas que reivindicaban e impulsaban os valores artísticos e culturais de Galicia, que colaboraban e creaban algunhas revistas ou foros artísticos, entre os que se atopan o músico discípulo de Falla: Jesús Bal e Gay, o pintor Arturo Souto, e os intelectuais Filgueira Valverde, Rafael Dieste, Carlos Maside, Luís Seoane, etc.

Nunha segunda etapa (1931-36) viuse influído polo postimpresionismo francés en obras como O mineiro, Xogadores de Xadrez, O Afogado, A Mecnógrafa ou A Nena da Guitarra.

A partir de 1936 prodúcese unha brusca transformación e comeza, a que é considerada como a súa peor época.

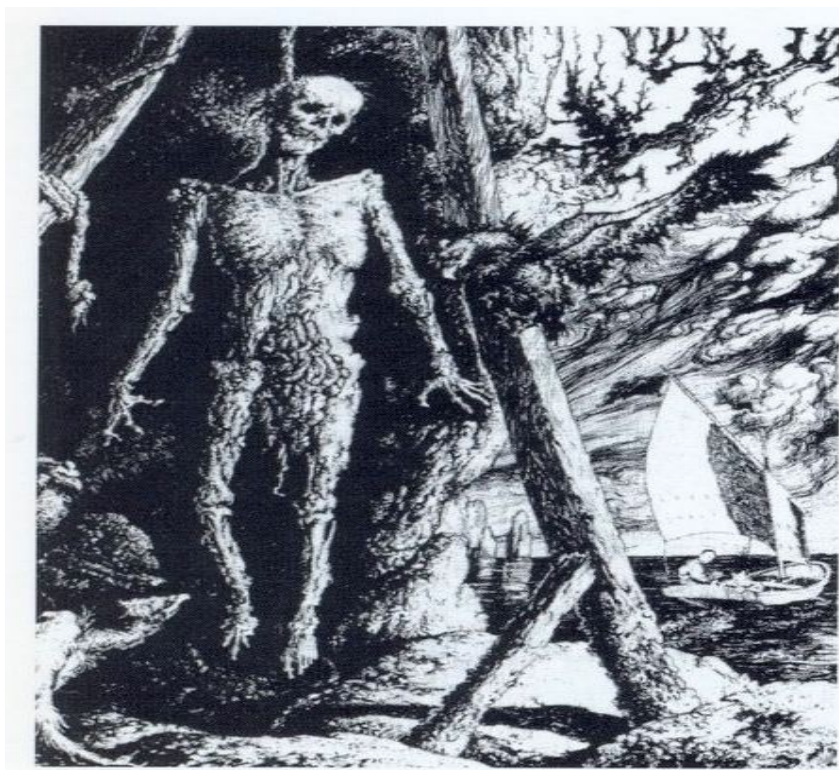
Atrás quedaron experiencias evocadoras como a que, en 1924, levoulle a colaborar na revista "Ronsel" de tendencia vangardista á beira de Correa Calderón, entre outros, quen deu á súa pintura o cualificativo de "racial".

Unha vez superados os aires da Guerra Civil crea obras como O Velliño do Asilo e Ría Galega que se conservan no Museo de Pontevedra. Tamén nesta época dedicouse á práctica do retrato ao óleo. Algúns de devanditos retratos como o realizado á súa esposa Dona Margarita Camiño Andrés, filla do Doutor en Psiquiatría Xullo Camiño Galicia, irmán do poeta León Felipe, son sen ningunha dúbida dunha gran meticulosidade, calidade e beleza.

Na obra "Arte Galego" de Enrique Estevez Ortega, editado en 1930 pola Editorial Lux de Barcelona, Amando é considerado xunto a Arturo Souto como os únicos verdadeiros representantes da arte galego e para o crítico de arte Pierre Arnaud é considerado como "un mestre, tanto do debuxo como da cor [que] non ten soamente esa prodixiosa habilidade nas súas teas [nas que, ademais] hai moita intelixencia e un sentimento moi persoal, todo iso observado, composto, ordenado e realizado baixo o impulso dunha forza interior moi grande",

Son importantes, ademais, as súas achegas no campo do debuxo e a ilustración. Destacan fundamentalmente os gravados en boj que ilustran a obra Ribadeo Antigo de Francisco Lanza. En plumillas como O aforcado ou A morte do arlequín obsérvase a fantasía e a finura de tratamento de calidades e claroscuro

Outras facetas súas destacadas no ámbito local neste Ribadeo seu, foron a deportiva e a musical. En canto á primeira destacou tanto a nivel de practicante como de organizador e directivo. En efecto nos xornais locais atopamos que Ribadeo federou o seu primeiro equipo en 1913, co nome de Club Deportivo Ribadense. A súa primeira xunta directiva estaba integrada por don Ramón Bustelo González, como presidente de honra; don Amando Juárez Couto, como presidente executivo, e en calidade de vogais figuraban don Xusto de Iribarren e Veiga e don Francisco Martínez González. O primeiro partido do Club Deportivo Ribadense tivo lugar o 17 de agosto do citado ano 1913 (día seguinte á festa de San Roque, co - patrón da vila) e o rival foi o Sport Club de Luarca, equipo este que se impuxo ao de Ribadeo polo tenteo de 32. A

formación ribadense foi esta: Martínez; Moreda, Penzol; Soto, Cuervo, Cancelos; Alonso, Branco, Gayol, Osorio e Couto.

O coro "Cantigas da Mariña" foi fundado no ano 1.924 por don Amando, que tamén o dirixiu. A presentación pública tivo lugar o martes doce de setembro do devandito ano no Teatro de Ribadeo.

Colabora coa Biblioteca Popular Circulante de Ribadeo, e máis coa de Castropol.

No que se refire á faceta musical participa xunto ao seu irmán na creación da sociedade de " Os amigos da gaita galega", nacida o 17 de Xullo de 1.962, empresa na que ambos irmáns son arroupados por un reducido grupo de amigos. A sociedade nacía con fins moi sinalados e ambiciosos: un, crear un Grupo de Gaiteiras (que foi o primeiro dos xurdidos en Galicia e para o que o seu irmán Carlos apoiouse ademais de en o seu irmán Amando, no Gaiteiro Primitivo Díaz), que foi coñecido como "As Meniñas de Saudade", o outro fin era erixir no Monte de Santa Cruz un monumento en pedra granítica cincelada polo escultor ourensán Failde, en memoria do Gaiteiro Galego, que é o único no seu xénero, existente en Galicia.

Ademais, colabora en cantas iniciativas reclamasen a súa colaboración até o momento do seu falecemento ocorrido, como se mencionou. no ano 1981.

RIBADEO, A REPÚBLICA E DON AMANDO: CADRO OLEO EFIXIE REPUBLICA.-

O Sr Alcalde manifestou que o notable artista ribadense don Amando Suárez Couto habia ultimado o cadro ao oleo coa efixie da República, que se lle encargase para colocalo no lugar preferente do Salon de Sesións, e que regalaba ao Concello tan notable obra de arte coa condición de recollela o mesmo, dado o caso que algun Concello quixese retiralo ou retocalo; por

unanimidade acordouse aceptar devandito agasallo coa expresada condición, outorgar un expresivo voto de grazas a don Amando Suárez Couto en proba de reconecimiento e gratitude da Corporación e que unha comisión formada polo señores Alcalde e primeiro e segundo Tenentes de Alcalde á que podran agregarse cantos señores concelleiros o teñan por conveniente , sexa a encargada de notificar este acordo a devandito señor.

Acta concello de Ribadeo de 16 de outubro de 1931

DELEGACION ALCALDE ACTO ENTREGA ESTATUTO GALICIA

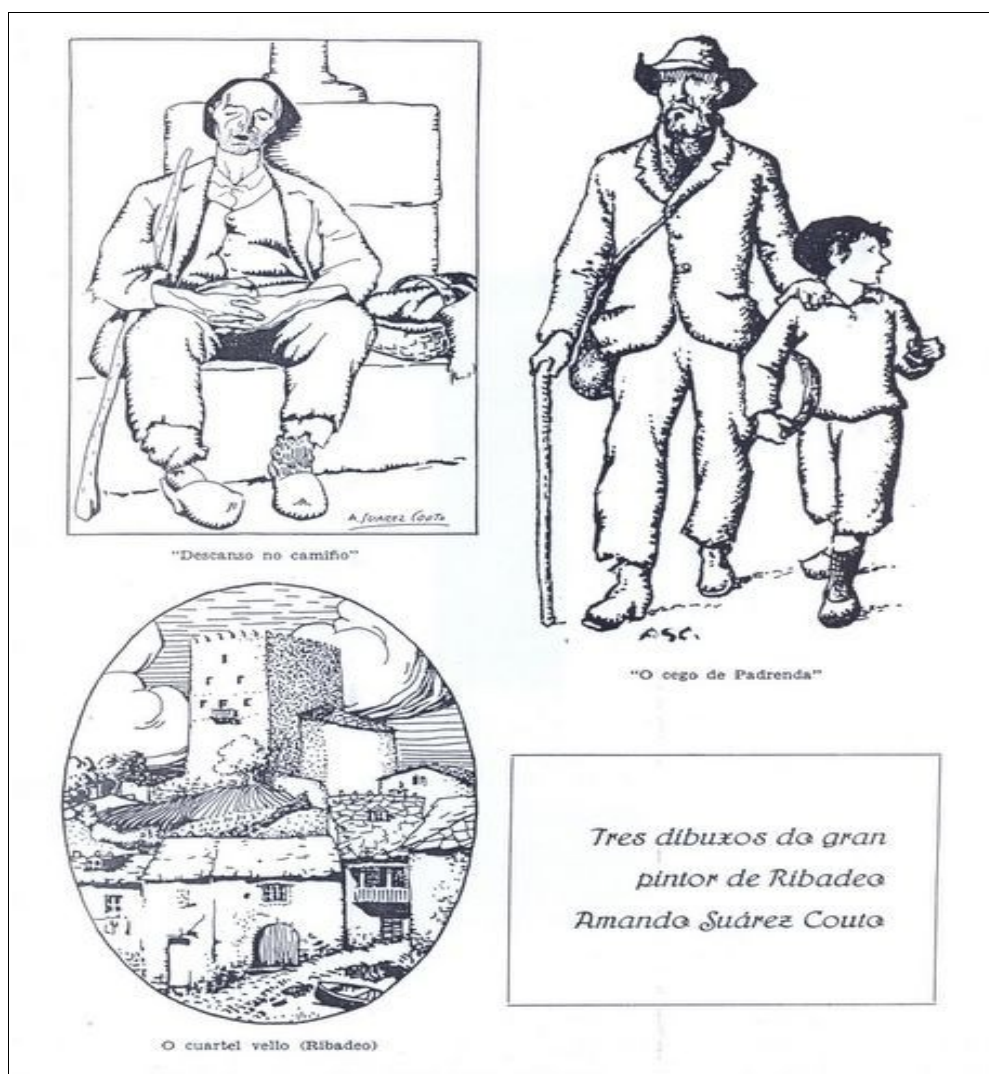
O referido señor alcalde fixo presente que sendo convidado o Comité Central de Autonomía de Galicia para concorrer a Madrid ao acto de entrega ao Excmo Sr Presidente das Cortes, no Palacio do Congreso, do proxecto de Estatuto de Galicia, e que ante a imposibilidade de poder concorrer, por premuras de tempo, a devandito acto, había delegado a súa representación e a deste Concello no distinguido e entusiasta ribadense don Amando Suárez Couto, residente en Madrid.

Decatada a Coporación acordo por unanimidade aprobar tan acertada actuación da Alcaldía.

Acta Concello de Ribadeo sesion ordinaria 15 de xullo de 1936

“Fartos estamos de saber que pobo que esqueze as súas tradicións e ten malquerencia a canto significa enxebrismo e pobo morto, e pobo sen alma nin destinos na historia...Ribadeo, como outras vilas, achou eses homes “bos e xenerosos”.

Verbas de don Amando e dende Atalaia andamos pedindo que Ribadeo o rescate do olvido, e que a rúa peonil trás o Cine Teatro e mai-la Casa da Xuventude pasen a coñecerse como de “Amando Suárez Couto”.

Atalaia consultou para este boletín distintos traballos sobre don Amando dende o Arte Racial de Suárez Couto de Evaristo Correa a artigos de Eduardo Gutiérrez, pasando pola web <http://leonfelipe.org.es/>, Las Riberas del Eo ,La Comarca e arquivos do Concello de Ribadeo.